

Douane
Ministerie van Financiën

Informatiedocument Aangiftdiensten IAA

Plaatsing in douane-entrepot

1 Inleiding

Dit informatiedocument is bedoeld voor houders van een vergunning inschrijving in de administratie van de aangever die deze procedure alleen gebruiken om goederen te plaatsen (in te schrijven) in een particulier douane-entrepot. Voor vergunninghouders, die deze procedure gebruiken om goederen onder een andere douane-regeling te plaatsen wordt verwezen naar het document “Informatiedocument aangiftdiensten IIAA”.

Uit het Douanewetboek van de Unie volgt dat alle aangiftegegevens elektronisch op basis van bijlage B van Verordening 2015/2446 (de GVo.DWU) moeten worden uitgewisseld. Daartoe zal een nieuwe versie van het aangiftesysteem AGS worden gerealiseerd die vanaf dat moment een andere naam zal krijgen: Douaneaangiften Management Systeem (DMS). De huidige dataset wordt vervangen door een nieuwe dataset (DMS 4.0). Iedereen die douaneaangiften indient, krijgt te maken met de wijziging van de datasets, ongeacht of gebruik gemaakt wordt van de normale procedure, de vereenvoudigde aangifte of van inschrijving in de administratie van de aangever.

Voor vergunninghouders inschrijving in de administratie van de aangever voor aangiften tot plaatsing in een douane-entrepot geldt dus ook dat zij gebruik moeten gaan maken van DMS. De Douane streeft er naar dat deze vergunninghouders slecht één veranderingsproces hoeven te doorlopen waarbij het aangiftesysteem (DMS) én de dataset (van huidige dataset naar DWU dataset) worden geïmplementeerd. De vervanging van de dataset is een apart project. Vanuit de Douane zal de samenloop van vervanging van de dataset en vervanging van het aangiftesysteem scherp gemonitord worden zodat het veranderingstraject zo soepel mogelijk kan verlopen. De overgang naar DMS moet uiterlijk op 1 januari 2023 gerealiseerd zijn met als uitloop tot 1 juli 2023.

Deze informatieset beschrijft twee mogelijke aangiftevarianten waaruit de vergunninghouders moeten kiezen als alternatief voor hun huidige werkwijze, namelijk:

1. De normale procedure. Hieronder vallen ook de voorafaangifte en de vereenvoudigde aangifte.
2. Inschrijving in de administratie van de aangever met aanbrenge.

Naast de normale procedure en inschrijving in de administratie van de aangever bevat het DWU nog twee vereenvoudigde procedures, namelijk gecentraliseerde vrijmaking en beoordeling door de marktdeelnemer zelf (self-assessment). Gecentraliseerde vrijmaking ziet op de mogelijkheid om in de lidstaat waar de aangever is gevestigd goederen aan te geven die zich fysiek in een andere lidstaat bevinden. Aan vergunninghouders self-assessment die ook beschikken over een vergunning inschrijving in de administratie van de aangever kan worden toegestaan dat zij de aanvullende aangiften beschikbaar stellen via rechtstreekse elektronische toegang tot het systeem van de vergunninghouder. Gecentraliseerde vrijmaking en self-assessment worden in dit document niet verder uitgewerkt vanwege het ontbreken van een volledig wettelijk kader en technische specificaties voor deze procedures.

In hoofdstuk 2 wordt nader ingegaan op de normale procedure. De procedure inschrijving in de administratie van de aangever wordt in hoofdstuk 3 toegelicht.

2 Normale procedure

Als goederen worden aangegeven dan moeten ze worden aangebracht bij de Douane. Aanbrengen is het doen van een mededeling aan de douaneautoriteiten dat de goederen bij het douanekantoor of op een andere aangewezen of goedgekeurde plaats zijn aangekomen en beschikbaar zijn voor douanecontrole. Bij de normale procedure is de aangifte tevens het aanbrengbericht (tenzij een voorafaangifte wordt gedaan) omdat de aangifte de informatie bevat over de plaats waar de goederen zich bevinden.

Na indiening in het systeem van de Douane wordt de aangifte technisch geaccepteerd. Deze acceptatie betreft onder meer een check op volledigheid, juistheid en consistentie van de gegevens en op de vermelding van relevante bescheiden. Daarna volgt aanvaarding. Aanvaarding kan alleen plaatsvinden als de goederen zijn aangebracht. Op basis van de gegevens in een aangifte wordt bepaald of de goederen kunnen worden vrijgegeven voor de regeling douane-entrepot.

2.1 Vereenvoudigde aangifte

De vereenvoudigde aangifte is vanuit praktisch oogpunt gezien een normale aangifte waarbij op het moment dat de aangifte wordt gedaan bepaalde verplichte gegevens en/of bescheiden nog niet hoeven te worden overgelegd. De vereenvoudigde aangifte wordt in praktijk ook wel 'onvolledige aangifte' genoemd. Bijlage B van de GVo.DWU bepaalt welke gegevens minimaal moeten worden ingediend bij de vereenvoudigde aangifte.

Bij de vereenvoudigde aangifte om goederen onder de regeling douane-entrepot te plaatsen hoeft geen aanvullende aangifte gedaan te worden.

2.2 Voorafaangifte

Het DWU biedt bij de normale procedure de mogelijkheid om een aangifte te doen voordat de goederen zijn aangebracht bij de Douane, de zogenaamde voorafaangifte. De voorafaangifte is een douaneaangifte en bevat dezelfde gegevens als een normale douaneaangifte. Een voorafaangifte kan tot maximaal 30 dagen voor het tijdstip van aanbrengen gedaan worden. De voorafaangifte wordt technisch geaccepteerd na het doorlopen van geautomatiseerde controles. Er wordt ook al een risicoanalyse uitgevoerd op de voorafaangifte. Is de aangever die de voorafaangifte heeft ingediend AEO dan wordt hij geïnformeerd over controles die uitgevoerd gaan worden. Bij de logistieke planning kan dan vooraf rekening gehouden worden met aangezegde controles. Als de goederen zijn aangekomen en beschikbaar zijn voor controle moeten de goederen alsnog worden aangebracht door het sturen van een aanbrengbericht. Pas nadat de goederen zijn aangebracht wordt de aangifte aanvaard en kunnen de goederen worden vrijgegeven.

Als de goederen niet worden aangebracht binnen 30 dagen na indienen van de voorafaangifte, dan wordt de aangifte geacht niet te zijn gedaan.

2.3 Vertegenwoordiging

Een aangifte tot plaatsing in een particulier douane-entrepot is een zogenaamde aangifte met bijzondere verplichtingen. Uit de aangifte vloeien namelijk alle verplichtingen voort, gekoppeld aan het hebben van een douane-entrepot. De aangifte mag alleen door de persoon die de bijzondere verplichtingen heeft, gedaan worden of door diens vertegenwoordiger (artikel 170 lid 1 DWU).

Indirecte vertegenwoordiging is niet mogelijk bij de aangifte tot plaatsing onder de regeling douane-entrepot. Directe vertegenwoordiging wel.

Meer informatie over vertegenwoordiging staat in Handboek Douane, onderdeel 2.00.00.

2.4 Toezicht

Bij de normale procedure is geen sprake van vooraf vastgestelde waarborgen in een administratie.

De handhaving omvat, als op basis van risicobeheer daartoe aanleiding bestaat:

- a) verificatie van aangiften en bijbehorende documenten in de actualiteit (zodra gegevens beschikbaar zijn, bij de voorafaangifte mogelijk zelfs voorafgaand aan het aanbrenge van de goederen)
- b) controle van de goederen, zodra deze zijn aangebracht
- c) Verrichten wegvoering verhinderende formaliteiten voor vrijgave (wettelijke verplichtingen)
- d) Verrichten niet wegvoering verhinderende formaliteiten voor of na vrijgave

3 Inschrijving in de administratie van de aangever (IAA)

Voor het gebruik van de aangifteprocedure IAA is een vergunning van de Douane nodig. Om in aanmerking te komen voor deze vergunning moet de marktdeelnemer voldoen aan de meeste voorwaarden voor het verkrijgen van een AEO-vergunning.

De procedure IAA-plaatsing in douane-entrepot bestaat uit twee hoofdelementen: de goederen moeten worden aangebracht bij de Douane en de goederen moeten worden ingeschreven in de administratie van de aangever. Tussen deze twee elementen bestaat een één op één relatie. Dit betekent dat voor iedere inschrijving in de administratie een aanbrengbericht gedaan moet zijn en dat de inschrijving en het aanbrengbericht met elkaar te verbinden zijn.

3.1 Aanbrengen van de goederen

Hoofregel bij IAA is dat goederen worden aangebracht bij de Douane. Dat gebeurt door het indienen van een standaard aanbrengbericht voor iedere afzonderlijke inschrijving in de administratie. Het aanbrengbericht bevat een voorgeschreven dataset en moet elektronisch worden gedaan in DMS.

In bepaalde gevallen kan ontheffing van aanbrengen worden vergund (zie volgende paragraaf). Goederen moeten echter altijd worden aangebracht als de voorafgaande regeling tijdelijke opslag na binnenbrengen is. De Douane heeft het aanbrengbericht nodig om de aangifte voor tijdelijke opslag geautomatiseerd te kunnen afschrijven.

3.2 Ontheffing van aanbrengen

Vergunninghouders IAA kunnen op verzoek een ontheffing krijgen voor het aanbrengen van de goederen bij de Douane als zij aan bepaalde voorwaarden voldoen. De voorwaarden voor verlenen van ontheffing zijn:

- de aangever is een AEO-vergunninghouder voor douanevereenvoudigingen;
- de aard van de goederen en de goederenstroom van de betrokken goederen rechtvaardigen ontheffing van aanbrengen en zijn bekend bij de Douane;
- de Douane heeft toegang tot alle informatie die zij nodig acht om, indien nodig, de goederen te controleren;
- op het moment van de inschrijving in de administratie zijn de goederen niet langer onderhevig aan verboden of beperkingen, tenzij in de vergunning anders is bepaald.

Let op: ook als ontheffing is verleend voor het aanbrengen, moet de vergunninghouder toch in staat zijn op verzoek van de Douane de goederen alsnog aan te brengen.

De eis, vermeld bij het tweede gedachtestreepje is niet uitgewerkt in de wetgeving. Dat betekent dat de Douane hieraan een eigen invulling moet geven, met inachtneming van eerdere opmerkingen van de Europese instellingen tijdens controles op de bestaande regelingen. In Nederland wordt ontheffing in principe alleen verleend als sprake is van een zogenaamde ketenregeling. Deze is uitgewerkt in het document “Informatiedocument aangiftdiensten IAA”. Bij vergunninghouders die alleen een vergunning IAA hebben om goederen onder de regeling douane-entrepot te plaatsen is hiervan geen sprake en deze krijgen dus in beginsel geen ontheffing van de aanbrengverplichting.

3.3 Voorafaangifte

Bij IAA is het doen van een voorafaangifte niet mogelijk. Op het moment dat de inschrijving gedaan wordt, is de aangifte aanvaard. Een aangifte kan echter pas worden aanvaard nadat de goederen zijn aangebracht bij de Douane. Bij een voorafaangifte in het kader van IAA zou het moment van aanvaarding van de aangifte voor het moment van aankomst van de goederen/ aanbrengen liggen en dat is wettelijk gezien onmogelijk.

3.4 Vertegenwoordiging

In de praktijk wordt de vergunning IAA-plaatsing in douane-entrepot nagenoeg altijd verleend aan dezelfde persoon als aan wie de vergunning douane-entrepot is verleend. De indiener van de aangifte moet immers zelf een administratie voeren van de door hem ingediende aangiften en als hij een ander vertegenwoordigt dient die aangifte tevens te worden ingeschreven in de administratie van de aangever en dienen de goederen te worden opgenomen in de administratie van het douane-entrepot. Het is dus logisch dit zoveel mogelijk te combineren.

Zoals gezegd in paragraaf 2.3 is alleen directe vertegenwoordiging mogelijk bij de aangifte tot plaatsing in particulier douane-entrepot. Bij de procedure IAA betekent dit dat de vergunning IAA van de vertegenwoordiger wordt gebruikt om de aangifte tot plaatsing van de goederen in het douane-entrepot van de vertegenwoordigde te doen. Praktisch gezien is dat nog niet zo eenvoudig.

Bij gebruik van directe vertegenwoordiging is de vertegenwoordigde persoon de aangever. De aangifte moet gedaan worden door de goederen in te schrijven in de administratie van de aangever. Deze administratie moet vooraf zijn goedgekeurd door de Douane (initieel onderzoek). Hoewel de administratie van een douane-entrepot ook goedgekeurd moet zijn, zal toch nog moeten worden vastgesteld of ook wordt voldaan aan de eisen die voor de procedure IAA gelden.

Er zijn vrij veel praktische bezwaren bij deze vorm van vertegenwoordiging:

- De vertegenwoordiger moet real-time en online toegang hebben tot ieder van de administraties van bedrijven waarvoor hij op treedt als direct vertegenwoordiger om de aangifte (de inschrijving) te kunnen doen.
- Een vergunninghouder IAA moet aan de in artikel 39 DWU onder a, b en d vastgestelde criteria voldoen. Dit zal in veel gevallen lastig zijn. Hoe kan de vergunninghouder zich bijvoorbeeld verzekeren dat de eigenaar van de administratie de toegang tot de administratie beperkt houdt, dat geen wijzigingen worden doorgevoerd zonder goedkeuring van de douaneautoriteiten, dat hij na beëindigen van een vertegenwoordigersrelatie de Douane nog toegang tot de gegevens kan bieden, etc.
- Als de vertegenwoordigde (en dus de aangever) in een andere Lidstaat is gevestigd, dan kan de Nederlandse Douane diens administratie niet zelf beoordelen. Hier zal wederzijdse bijstand bij nodig zijn. Doorgaans betekent dit een forse toename van de doorlooptijd van het vergunningverleningsproces;
- De administratieve lasten voor de Douane zijn zowel initieel als gedurende de looptijd van de vertegenwoordiging erg hoog. Per vertegenwoordigde moet een initieel onderzoek worden uitgevoerd.
- Administratieve controles zijn complex en kunnen soms alleen maar in kader van wederzijdse bijstand.
- Daarnaast zijn er goede alternatieven beschikbaar die deze zware investering aan de kant van de Douane niet noodzakelijk maken. Eén alternatief is dat de logistiek dienstverlener optreedt als direct vertegenwoordiger in de normale procedure. Ook is het mogelijk om (financiële) verantwoordelijkheden af te dekken middels civiele contracten tussen logistiek dienstverlener en opdrachtgever.

In theorie is directe vertegenwoordiging mogelijk, maar in praktijk zal ze niet snel voorkomen. Mocht zich in een specifiek geval een situatie voordoen waarbij er toch een daadwerkelijke behoefte bestaat aan deze vorm van vertegenwoordiging en waarbij de kosten die de Douane moet maken op een reële manier in verhouding staan tot de voordelen van zo'n vergunning, dan zal de Douane dat niet per definitie afwijzen. Hierbij is het argument dat 'er minder fysieke controles worden uitgevoerd door de Douane bij een vergunning IAA' overigens in ieder geval niet toereikend.

3.5 Toezicht

Basis van de toezichtstrategie blijft de generieke aanpak zoals de Douane deze al een groot aantal jaren toepast. De wijze waarop deze aanpak vorm krijgt voor u als vergunninghouder IIAA is mede afhankelijk van de aard (typologie) en omvang bedrijf, het goederenpakket, de plaats in de logistieke keten, de interne bedrijfsvoering van u als vergunninghouder zelf, (overige) afgegeven vergunningen, met de Douane gemaakte afspraken en van recente controleresultaten.

De vergunningaanvraag in het kader van deze wijziging wordt beoordeeld in een onderzoek waarbij wordt vastgesteld of uw bedrijf adequate interne beheersingsmaatregelen heeft om de betrouwbaarheid van de inschrijving in de administratie van de douanegoederen te waarborgen.

Driejaarlijks voert Douane cyclisch toezicht uit waarbij de aan de vergunninghouder gerelateerde risico's worden onderzocht en afgedekt door middel van een controleaanpak, waarin zowel de risico's met betrekking tot de vergunningvoorwaarden als de juistheid en volledigheid van de aangiften worden meegenomen, dit mede op basis van ontvangen risicosignalen.

Naast de administratieve controles (volgens het cyclisch toezicht) zal gebruik gemaakt worden van fysieke controles op basis van steekproeven. Deze steekproeven worden gebruikt om toezicht uit te oefenen op de fysieke goederenstroom en om de werking van de beheersingsmaatregelen van de vergunninghouder te beoordelen.

3.6 Zekerheid

Als de vergunninghouder IIAA-plaatsing in douane-entrepot en de vergunninghouder douane-entrepot dezelfde (rechts)persoon zijn, dan hoeft voor de vergunning IIAA geen separate zekerheid gesteld te worden. Zodra de goederen zijn ingeschreven, is de zekerheid van het douane-entrepot van toepassing.

Bij directe vertegenwoordiging zal aan de hand van de feitelijke situatie beoordeeld moeten worden of bij de vertegenwoordiger een douaneschuld kan ontstaan. Is dit het geval, dan zal de vergunninghouder IIAA zekerheid moeten stellen.

